

130. møde.

Onsdag den 26. september kl. 10.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Vedrørende indførelse af folkepension, ændringer af tradragsreglerne for beregning af folkepension og invalidepension og forhøjelse af pensionernes grundbeløb).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 5256, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1191).

Der var stillet 21 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Udenfor tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen:*

Til § 1.

1) I den foreslåede affattelse af folkeforsikringslovens § 1, stk. 2, foretages følgende ændringer:

I stk. 2, 2. punktum, ændres „67 år“ til: „65 år“, i 3. punktum ændres „67 år“ til: „65 år“ og „62—67 år“ til: „60—65 år“, efter 3. punktum indsættes som nyt punktum: „Ret til denne pension har også gifte kvinder i alderen 60—65 år, forsåvidt ægtefællen oppebærer invalide- eller folkepension.“, og i 4. punktum ændres „62 år“ til: „60 år“.

2) Den foreslåede affattelse af lovens § 39, stk. 1, ændres til:

„Stk. 1. Invalidepension og folkepension udredes i hele landet med følgende grundbeløb, jfr. dog §§ 41 og 85:

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at opnå pension.	Årlig kr. 5 064
Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne	3 360.“

3) Den foreslåede § 65 A i folkeforsikringsloven udgår.

Af *Søren Olesen:*

Til § 1.

1) I den foreslåede affattelse af folkeforsikringslovens § 1, stk. 2, udgår næstsidste sætning.

2) I stedet for de foreslåede ændringer i lovens § 19 indsættes:

„Til § 19.

I stk. 1, nr. 4, udgår ordene „henholdsvis 5 kr. 05 øre, 4 kr. 05 øre og 3 kr. 05 øre i de i § 39, stk. 1, nævnte grupper af kommuner“, og der indsættes i stedet: „7 kr. 10 øre.“

3) Den foreslåede affattelse af lovens § 39, stk. 1, ændres til:

„Stk. 1. Invalidepension og folkepension udredes med følgende grundbeløb, jfr. dog §§ 41 og 85:

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at opnå pension.	Årlig kr. 5 064
Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne	3 360.“

4) De foreslåede nye stykker 2, 3 og 4 i lovens § 39 udgår.

5) Den foreslåede ændring af lovens § 39, stk. 2, udgår, og der indsættes i stedet: „Stk. 2 udgår.“

6) Den foreslåede ændring af lovens § 39, stk. 3, affattes således:

„I stk. 3 ændres „65“ til: „67“.“

7) I den foreslåede affattelse af lovens § 40, stk. 1, udgår i 1. afsnit i 7. og i 11. linie ordene „eller 2“.

8) I den foreslåede affattelse af lovens § 40, stk. 1, 2. afsnit, udgår de 2 sidste kolonner og overskriften i første kolonne.

9) I stedet for den foreslåede affattelse af lovens § 40, stk. 3, indsættes:

„Stk. 3 affattes således:

„Stk. 3. Bevirker invaliditeten, at invaliden stadig må have personlig bistand af andre,

eller består invaliditeten i blindhed eller stærk svagsynethed, vil der til det i stk. 2 nævnte tillæg yderligere være at føje et bistanstillæg på 864 kr., jfr. § 85. Hvor invaliditeten fordrer vedvarende pleje eller tilsyn, der nødvendiggør andres stadige nærværelse, ydes i stedet for bistanstillægget et plejetillæg på 1 440 kr., jfr. § 85.“

10) I den foreslåede affattelse af lovens § 40, stk. 6, udgår ordene „henholdsvis 564 kr., 504 kr. og , jfr. § 85“, og der indsættes i stedet: „564 kr., jfr. § 85.“

11) Den foreslåede affattelse af lovens § 41, stk. 1, udgår, og der indsættes i stedet:

„Stk. 1. Retten til at oppebære invalidepension eller folkepension med dens fulde grundbeløb efter § 39, stk. 1, er betinget af, at vedkommendes årlige indtægt beregnet efter reglerne i stk. 3 ikke overstiger følgende beløb, jfr. dog § 85:

For ægtepar, når begge ægtefæller	Kr.
eller den ene af disse opfylder betingelserne for at opnå pension . .	2 600
For enlige personer	1 800.“

12) I den foreslåede affattelse af § 41, stk. 2, udgår i sidste afsnit den næstsidste sætning.

13) I den foreslåede affattelse af lovens § 54, stk. 3, a), udgår ordene „i hovedstaden, købstæderne og 336 kr.“, og der indsættes i stedet: „384 kr.“.

14) Den foreslåede affattelse af lovens § 65, stk. 3, ændres til:

„Stk. 3. Statskassen refunderer af folkepensionens grundbeløb til personer, der modtager folkepension i henhold til § 39, stk. 1, for hver enkelt folkepensionist følgende beløb:

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at opnå pension . .	Kr.
400	
Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne	267.“

15) De foreslåede nye stykker 4, 5 og 6 til lovens § 85 udgår.

Til § 3.

16) Stk. 3 affattes således:

„Stk. 3. Bestemmelsen om ændring af lov om folkeforsikring § 39, stk. 1, og § 65, stk. 3, træder i kraft den 1. oktober 1957. I tiden fra 1. april til 30. september 1957 ydes invalidepension og folkepension i henhold til § 39, stk. 1, med følgende grundbeløb, der reguleres efter reglerne i § 85:

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at opnå pension	Årlig kr.	4 656
Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne		3 096.“

17) I stk. 4 udgår de 2 sidste kolonner og overskriften i første kolonne.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredie behandling af forslag til lov om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersomsparing.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 5793).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Tredie behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enker m. v.)

(Anden behandling findes i tidenden sp. 5257, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1191).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Udvalget ordfører (Bundvad): De tre lovforslag, der her er til behandling, har været behandlet af det samme udvalg.

Efter anden behandling af folkepensionsforslaget (forslag til lov om ændring i folkeforsikring) har udvalget om dette forslag afholdt 10 møder, i hvilke for størstedelens vedkommende socialministeren og finansministeren har deltaget. Udvalget har drøftet de forslag og tanker, der har været fremdraget i den offentlige debat siden lovforslagets anden behandling den 21. juni.

[Bundvad.]

Videre er drøftet de ændringer i folkepensionsforslaget, som lovforslaget om pristalsreguleret alderdomsopsparring har givet anledning til. Endelig har man drøftet de henvendelser, som udvalget mundtligt og skriftligt har modtaget. Betænkningen omtaler nærmere disse henvendelser.

Som det fremgår af tillægsbetænkningen, har socialministeren her til tredje behandling stillet ialt 21 ændringsforslag, som alle er tiltrådt af udvalget. Jeg skal om disse ændringsforslag give nogle kortfattede oplysninger, idet jeg iøvrigt må henvise til de udførlige bemærkninger i betænkningen.

Ved ændringsforslag nr. 1 foreslås barselshjælpen, der i henhold til folkeforsikringslovens § 19 ydes fra sygekasserne, reguleret således, at aftrapningen af ydelserne i de tre kommunegrupper kommer til at svare til den nye aftrapning af folkepensionens grundbeløb. Der sker herved en udjævning af disse satser.

Ændringsforslag nr. 2 er en redaktionel følge af ændringsforslag nr. 15.

Ved ændringsforslag nr. 3 foreslås folkepensionens grundbeløb forhøjet med 48 kr. i forhold til det ved anden behandling foreslåede — svarende til stigningen i brændselspriserne. Allerede ved anden behandling var der enighed om, at denne forhøjelse måtte indregnes i grundbeløbet, men på daværende tidspunkt kunne man ikke opføre prisstigningerne fuldstændigt. Grundbeløbet for folkepensionen bliver herefter fra den 1. oktober 1957 for ægtepar i de tre kommunegrupper henholdsvis 5 064 kr., 4 800 kr. og 4 404 kr. årlig og for enlige henholdsvis 3 360 kr., 3 228 kr. og 2 952 kr. årlig.

Spørgsmålet om tjenestemændenes pligt til at bidrage til folkepensionen er efter henvendelse fra en række tjenestemandorganisationer påny blevet drøftet i udvalget. Udvalget har ment at måtte fastholde sin stilling med hensyn til dette spørgsmål. Reglen om tjenestemænds pligt til at bidrage til folkepensionen og om deres udelukkelse fra folkepensionens mindstebeløb er imidlertid ved ændringsforslag nr. 4 foreslået udvidet til også at omfatte medlemmer af folketinget, borgmestre, sognerådsformænd m. fl., der i medfør af disse hverv oppebærer pension, hvori der indgår offentlige midler.

Der forudsættes altså ikke ansættelse i egentlig tjenestemandsstilling, som var regeringens oprindelige forslag, men derimod pension, hvori indgår offentlige midler. Vedrørende tjenestemændene drejer det sig alene om mindstebeløb. Er tjenestemandspensionen lav, kan en tjenestemand som alle andre få tillægspension efter reglerne om indtægtsbestemt folkepension. Udvalget finder anledning til at fremhæve, at den omstændighed, at tjenestemænd skal bidrage til folkepension, efter udvalgets opfattelse bør tages i betragtning ved fastsættelsen af pågældendes fremtidige lønnings- og pensionsvilkår, om hvilke der for statstjenestemændenes vedkommende for tiden finder undersøgelser og overvejelser sted i den af regeringen i 1954 nedsatte lønningskommission.

Den i ændringsforslag nr. 5 foreslåede regel går ud på, at modtagelse af indekstillæg i henhold til loven om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparring medfører, at den ventetid, der kan begrunde det særlige ventetillæg til folkepensionen, afbrydes fra det tidspunkt, indekstillaegget udbetales.

Da personligt tillæg til invalide- eller folkepension, det såkaldte rådighedsbeløb, kun ydes personer, der modtager invalidepension eller den indtægtsregulerede folkepension, må størrelsen af det beløb, der står til rådighed til ydelse af personlige tillæg, naturligt beregnes som en procentdel af disse ydelser, uden at folkepensionens mindstebeløb medregnes. Denne regel foreslås ved ændringsforslag nr. 6 for tydeligheds skyld udtalt i loven.

Som bekendt har udvalget og folketinget modtaget en lang række henvendelser fra privatpensionisterne, som har ment, at forholdet mellem formueindkomster og pensionsindkomster efter lovforslagets anden behandling ville være til skade for privatpensionisterne og pensionsforsikringerne i det hele taget. Udvalget har meget grundigt drøftet dette spørgsmål og er kommet til det resultat, at det principielle synspunkt, som var nedlagt i lovforslaget ved anden behandling: at alle indtægter burde beregnes efter samme regler, bør fraviges. Dette tilsigter ændringsforslag nr. 7, der står i forbindelse med ændringsforslagene nr. 8, 11 og 14. Jeg skal gerne indrømme, at det

[Bundvad.]

umiddelbare indtryk, man får ved læsning af bestemmelserne, er, at udvalget på snedig måde har fået regnestykket til at gå op, idet det tilsyneladende ser ud, som om man har sænket de fradragfrie beløb med $\frac{1}{4}$ og derefter forhøjet dem med $\frac{1}{3}$, hvilket jo giver samme resultat. Det faktiske forhold er imidlertid, at arbejds- og privatpensionsindkomster ved bestemmelserne stilles $\frac{1}{3}$ bedre eller mere gunstigt end formueindkomsterne. Udvalget mener herved at have givet arbejds- og pensionsindkomster en rimelig fortrinsstilling fremfor formueindkomster.

Efter den gældende folkeforsikringslovs § 41, stk. 2, bortfalder aldersrenten, når den efter fradrag kommer ned på $\frac{1}{12}$ af grundbeløbet. Denne tolvtedelsregel blev ved lovforslagets anden behandling ændret til en femtedelsgrænse. Udvalget har imidlertid været opmærksom på, at der kan opstå overgangsvanskeligheder, og derfor har man ved ændringsforslag nr. 9 foreslået bortfaldsgrænsen ændret fra $\frac{1}{5}$ til $\frac{1}{6}$ af grundbeløbet.

Ifølge ændringsforslag nr. 10 skal indtægter ved livrente og ydelser efter loven om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersopsparing, bortset fra indekstillaeg, fremtidig medregnes ved beregningen af invalide- eller folkeforsikring. Ved ændringsforslaget foreslås endvidere tilvejebragt hjemmel for, at børnetilskud ikke skal medregnes ved beregningen. Dette sidste forslag svarer til den i 1955 gennemførte regel, hvorefter børnetilskud ikke længere skal medregnes i den indtægt, der danner grundlag for forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Ved ændringsforslag nr. 12 foreslås reglen i folkeforsikringslovens § 41, stk. 4, om 20 pct.s fradrag i folkepension eller invalidepension for personer, der modtager pension fra staten, ændret således, at den gruppe, for hvilken denne regel gælder, bliver den samme, som er undtaget fra adgangen til folkepensionens mindstebeløb. De to bestemmelser må være i overensstemmelse med hinanden.

Jeg henleder opmærksomheden på ændringsforslag nr. 13 vedrørende den under anden behandling af lovforslaget om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersopsparing omtalte nedsættelse i folke-

pensionen, der skal finde sted som følge af udbetaling af indekstillaeg. Reglen går ud på, at folkepensionen nedsættes med et beløb svarende til det indekstillaeg, en pensionist eller dennes ægtefælle modtager i henhold til loven om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersopsparing, dog ikke udover 35 pct. af forskellen mellem den i lovens § 6, stk. 1, nævnte pristalsregulerede ydelse og grundbeløbet. Jeg vil gerne indrømme, at det er en lidt svær mundfuld at få fat i. Men bestemmelsen betyder, at man følger det princip, at opnår en person tillæg fra staten til indekstraktter, må vedkommende give afkald på pristalsregulering af folkepensionen i forhold hertil. Jeg skal tilføje, at denne bestemmelse indgår i partiernes aftale om vedtagelse af lovforslaget om pristalsreguleret opsparing.

Medens der hidtil er opkrævet nedsat invalidepræmie af samlevende ægtefæller, der begge er forsikrede, foreslås ved ændringsforslag nr. 15, at invalideforsikringspræmien fremtidig skal opkræves med et ensartet beløb, nemlig 21 kr. 60 øre årlig, uanset ægtestand. Ændringen forenkler sygekassernes opkrævning af denne præmie ganske væsentligt, og den er ønsket af sygekasserne.

Også spørgsmålet om kommunernes udgifter har været drøftet i udvalget. Som følge af de i lovforslaget indeholdte forhøjelser af invalidepensionens grundbeløb og invaliditetstillaegget ville kommunerne efter lovforslaget som vedtaget ved anden behandling få en merudgift i 1957—58 på 1,8 mill. kr. og derefter på 2,7 mill. kr. årlig. For at yde dækning for denne merudgift for kommunerne foreslås det i ændringsforslag nr. 16 at lade merudgiften bære af den fælleskommunale udligningsfond. Den $\frac{1}{7}$, som invalideforsikringsfonden ikke dækker, deles efter de gældende regler således, at udligningsfonden afholder $\frac{3}{10}$, medens $\frac{7}{10}$ dækkes gennem den mellemkommunale refusion. Den foreslåede ændring til henholdsvis $\frac{4}{10}$ og $\frac{6}{10}$ betyder, at en væsentlig del af kommunernes merudgifter — de 2,7 mill. kr. — vil blive afholdt af udligningsfonden.

Der er derefter stillet nogle ændringsforslag af redaktionel karakter som følge af andre ændringer, og dem mener jeg ikke jeg behøver at komme nærmere ind på. Men jeg bør måske nævne, at efter æn-

[Bundvad.]

dringsforslag nr. 19 vil folkepensionens grundbeløb i mellempærioden fra 1. april næste år til 30. september næste år for ægtepar i de 3 kommunegrupper blive henholdsvis 4 656 kr., 4 308 kr. og 3 804 kr. og for enlige henholdsvis 3 096 kr., 2 892 kr. og 2 556 kr. årlig. Disse beløb er i forhold til de beløb, som nævntes ved anden behandling, forhøjet med 48 kr. som følge af stigningerne i brændselspriserne.

Ændringsforslag nr. 21 drejer sig om det rådighedsbeløb, der er til disposition for ydelse af personlige tillæg. For at undgå nedsættelse af beløbet er der her lavet en overgangsregel, der medfører, at de samme beløb i kroner og øre vil være til rådighed også i overgangstiden.

Angående det af Højer og Christiansfeld byråd rejste spørgsmål om oprykning af de sønderjyske flækker fra kommunegruppe III til kommunegruppe II skal jeg bemærke, at det er udvalgets opfattelse, at dette spørgsmål må indgå i de igangværende overvejelser om opdeling af kommunerne i grupper.

Der har ikke i udvalget kunnet opnås enighed om at imødekomme en henvendelse fra sammenslutningen af Købstædernes sociale Udvalg og fra Foreningen af Socialinspektører og ligestillede, der har fremsat anmodning om, at ordet „kommunalbestyrelsen“ i de i § 2, stk. 2, nævnte steder i folkeforsikringsloven ændres til: „det sociale udvalg“. I udvalget er der imidlertid enighed om at udtale, at det er udvalgets opfattelse, at der ikke i forbindelse med denne lovgivning skal oprettes nye administrative organer, men at kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence på dette område til et af de bestående udvalg.

Som bekendt fra dagspressen har assurandør Kaj Christensen rejst tvivl om, hvorvidt udgiftsberegningerne kunne holde. Udvalget har i den anledning haft samråd med ministrene og embedsmændene specielt om disse beregninger, og jeg henviser til en oversigt, der findes i tillægsbetænkningen som bilag 7 og 8. Det fremgår heraf, at aldersrenteudgiften med de nugældende satser og med uforandrede satser fremover for finansåret 1956—57 vil blive 760 mill. kr.; for finansåret 1958—59 ville udgiften med uforandrede satser være steget til

812 mill. kr., og for finansåret 1962—63 ville aldersrenteudgiften, stadig med uforandrede satser, være steget til 928 mill. kr. Disse stigende udgifter vil altså komme, selvom ingen ændringer vedtages. Med de foreslåede forhøjelser vil efter beregningerne udgifterne stige med yderligere 200 mill. kr., og indregnes enhver mulig risiko med hensyn til, hvor mange der overhovedet kan tænkes efter de nye bestemmelser at opnå folkepension eller mindstebeløbet, skønner man, at der vil kunne fremkomme en merudgift på yderligere 40 mill. kr. Udvalget har som sagt drøftet dette spørgsmål, og ingen har kunnet anfægte beregningernes rigtighed.

Med hensyn til finansieringen har finansministeren og udvalget tiltrådt den retningslinie, at 1 pct. af den skattepligtige indkomst opkræves som et særligt folkepensionsbidrag, og at den resterende del af merudgiften skal indvindes ved besparelser. Udvalget har drøftet, hvorvidt man ved besparelser alene skal forstå udgiftsnedsættelser; man er enedes om, at også takstforhøjelser kan komme i betragtning som besparelser.

Herefter skal jeg på et flertals vegne — hele udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen — indstille de 21 ændringsforslag og lovforslaget til vedtagelse. Det nævnte mindretal vil ikke kunne stemme for lovforslaget og vil motivere sin stilling her i salen.

I konsekvens af udvalgets indstilling skal jeg ganske kort sige, at jeg må indstille de af de ærede medlemmer hr. Søren Olesen og fru Ragnhild Andersen stillede ændringsforslag til forkastelse.

Videre skal jeg på et enigt udvalgs vegne indstille forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enker m. v.) til vedtagelse uforandret.

Endelig skal jeg oplyse, at udvalget har behandlet forslag til lov om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersomsparing efter dette forslags anden behandling. Udvalget har ikke fundet anledning til at foreslå ændringer. Jeg kan herefter på hele udvalgets vegne mundtligt indstille dette lovforslag til vedtagelse uforandret.

Formanden: Forhandlingerne drejer sig herefter kun om ændringsforslagene.

Ragnhild Andersen: Af udvalgets tillægsbetænkning og de deri stillede ændringsforslag fremgår det, at de fire partier ikke i almindelighed har forbedret lovforslaget om folkepension, som her er til tredje og sidste behandling. Den kommunistiske gruppe har dels ved fremsættelsen af sit eget lovforslag, dels ved de ændringsforslag, vi stillede til andenbehandlingen, og de udtalelser, jeg på mit partis vegne knyttede dertil, givet klart udtryk for, på hvilke områder min gruppe mente lovforslaget burde ændres og forbedres, og på hvilke områder vi vendte os mod direkte forringelser af gældende lov.

På eet område har udvalget imødekommet mit parti, og det hilser vi med tilfredshed. Det drejer sig om fastsættelsen af rådighedsbeløbet i lovforslaget om folkepension, ændringsforslag nr. 21 i tillægsbetænkningen. Mit parti foreslog ved anden behandling, at rådighedsbeløbet skulle være de af de fire partier oprindeligt foreslåede 5 pct. af grundbeløbet, medens de fire partier ved anden behandling under vor protest vedtog at nedskære det til 4½ pct. Kommunerne siger tak for, at udvalget og socialministeren har indset det fornuftige i vore synspunkter og har ført de 4½ pct. op til 5 pct. af grundbeløbet, således som det foreslås i dag. De 5 pct. er dog kun fastsat til at skulle gælde i det første regnskabsår, 1958—59. I den anledning ville jeg gerne, om socialministeren og de fire partier ville bekræfte, at regeringen og partierne vil være villige til i de efterfølgende regnskabsår at gennemføre en tilsvarende forhøjelse af rådighedsbeløbet, for så vidt beløbet, der står til kommunernes disposition, skulle blive mindre pr. rentemodtager, end det er efter gældende lov. Jeg stiller altså dette spørgsmål til socialministeren og de partier, der har været repræsenteret i udvalget.

Til de øvrige af socialministeren og udvalget stillede ændringsforslag vil jeg knytte nogle bemærkninger. Min gruppe er indforstået med ændringerne af fradragsreglerne i § 41 — det er ændringsforslagene nr. 7, 8 og 11. Man kunne endda for vor skyld være gået et skridt videre, hvad angår begrænsningen af folkepensionen til formueejere. Mit parti mener imidlertid, at man nu med største opmærksomhed må følge virkningerne af loven på dette om-

råde, og vi er villige til at vende tilbage til dette spørgsmål, hvis virkningerne af de nye fradragsregler for formueejere skulle blive helt urimelige i sammenligning med virkningerne for andre folkepensionister, hvad der jo er noget, der kunne tyde på.

For de private pensionisters vedkommende, der har henvendt sig til udvalget, betyder de foreslåede fradragsregler en forbedring i sammenligning med gældende lov. En tilsvarende lempelse er foreslået for dem, der har arbejdsindtægt ved siden af folkepensionen, og vi finder derfor ikke anledning til at foreslå reglerne ændret på disse områder.

Der kunne være grund til at sige lidt om formuleringen af ændringsforslag nr. 8. Er det dog ikke muligt at få udarbejdet lovreger, der er forståelige for almindelige mennesker? Den ærede ordfører for udvalget var inde på det vanskelige i forståelsen af fradragsreglerne, og reglen burde måske citeres her i folketinget, så de medlemmer, der ikke har haft lejlighed til at sætte sig ind i enkelthederne angående de nye bestemmelser, kunne medvirke til, at man undgår så uklare formuleringer i vore love. § 41, stk. 2, må kunne formuleres bedre. Jeg skal tillade mig at citere formuleringen og vil dermed utvivlsomt have bevist, at det næsten er umuligt for almindelige mennesker at finde ud af denne bestemmelse. Det er altså ændringsforslag nr. 8, som lyder:

„I den foreslåede affattelse af lovens § 41, stk. 2, ændres 1. afsnit til følgende affattelse:

„Stk. 2. For hver 100 kr., indtægten overstiger de i stk. 1 omhandlede fradragsfri beløb, fradrages 60 kr. i pensionens grundbeløb og eventuelle tillæg efter § 40, stk. 1 og 6, for invalidepensionisters vedkommende dog stk. 2 og 6. Overstiger indtægten 140 pct. af de nævnte fradragsfri beløb, fradrages 72 kr. i pensionens grundbeløb m. v. for hver 100 kr., indtægten overstiger de nævnte 140 pct. Overstiger indtægten 180 pct. af de nævnte fradragsfri beløb, fradrages 84 kr. i pensionens grundbeløb m. v. for hver 100 kr., indtægten overstiger de nævnte 180 pct. Overstiger indtægten 220 pct. af de nævnte fradragsfri beløb,

[Ragnhild Andersen.]

fradrages 96 kr. i pensionens grundbeløb m. v. for hver 100 kr., indtægten overstiger de nævnte 220 pct.““

(Kristen Amby: Det er volapyk!). Ja, det er faktisk volapyk, som det ærede medlem hr. Kristen Amby siger.

Det er ubegribeligt for almindelige mennesker, og man kan ikke forlange, at de ældre mennesker skal anskaffe sig regnemaskine for at kunne regne ud, hvilken indtægt de må have ved siden af folkepensionen. Det er måske endda ikke muligt for almindelige mennesker at regne det ud på regnemaskine, fordi der er tale om så mange forskellige procenter og så mange forskellige regler. (Socialministeren [Strøm]: Det kommer til at fremgå af tabellen!). Den højtærede minister siger, at det kommer til at fremgå af tabellen, men det er lettere at anskaffe sig loven end tabellen. Jeg er i alt fald af den opfattelse, at det må være muligt for vore statsvidenskabelige arbejdere i socialministeriet at formulere lovene, så de får et mere enkelt og forståeligt indhold. Det kan ikke være urimeligt.

Ændringsforslag nr. 13 er en følge af lovforslaget om værdifast aldersopsparing. Mit parti kan ikke medvirke til denne lovs gennemførelse, og vi vil derfor ikke deltage i afstemningen over dette ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 15 vil bevirke en forhøjelse af invalidepræmien. Som det allerede er nævnt af den ærede ordfører for udvalget, vil forhøjelsen af invalidepræmien for ægtepar være 4 kr. 80 øre om året i forhold til det, der blev vedtaget ved anden behandling. Vi stemte ved anden behandling imod den store forhøjelse af invalidepræmien, og når man nu yderligere foreslår at forhøje invalidepræmien for ægtepar, må vi anmode om afstemning over dette ændringsforslag; mit parti vil da stemme imod denne yderligere forhøjelse af sygekassekontingentet for ægtepar.

Mit parti har, som det vil ses, udenfor tillægsbetænkningen stillet 3 ændringsforslag til forslag til lov om ændring i lov om

folkeforsikring, og jeg skal gå over til nærmere at begrunde disse ændringsforslag.

Vi fik ved anden behandling vore ændringsforslag, der ville have forbedret loven ganske betydeligt, forkastet. Vi kunne naturligvis med god grund har stillet de samme ændringsforslag her ved tredje behandling; de ville have givet udtryk for, hvad vi mener burde have været gennemført. Det har vi ikke gjort, men det betyder ikke, at vi har forladt de synspunkter, vi gjorde gældende, da lovforslaget var til anden behandling. At vi har stillet disse 3 ændringsforslag i dag, er udtryk for, at vi vil sætte vore anstrengelser ind på at få tinget til at indse, at visse afgørende ting må ændres før vedtagelsen af folkepensionen.

Vore ændringsforslag tilsigter 3 ting. For det første, at de nugældende aldersgrænser bevares: 65 år i almindelighed og 60 år for enlige kvinder; for det andet, at zonegrænserne ophæves helt, så at alle mindre-bemidlede vil få ens pension i hele landet; for det tredje, at den foreslåede skat ikke gennemføres, men ophæves ved det ændringsforslag nr. 3, som vi har stillet, og som vi håber vil blive vedtaget.

Ændringsforslag nr. 1 drejer sig som sagt om at bevare de nugældende aldersgrænser på 65 år og på 60 år for enlige kvinder. Derudover foreslår vi — ligesom vi har gjort det tidligere — at gifte kvinder over 60 år også får ret til pension, såfremt ægtefællen får invalide- eller folkepension. Man har denne fornuftige ordning i Schweiz, det har jeg allerede sagt tidligere. Rentemodtagerne har gang på gang med føje rejst dette spørgsmål, fordi det føles som en urimelighed, at hustruen, når manden er blevet 65 og får pension, hvis hun kun er 60 eller måske 62, blot kan få ægteskabstillægget og ikke kan få ret til fuld pension.

Jeg har sagt det før, men det kan vel ikke siges for tit, at det, der vil ske, hvis folkettinget vedtager de 67 år og de 62 år som aldersgrænser i fremtiden, vil være en stor uret — ja, jeg tør sige den værste uret, der i mange år er begået overfor de ældre i

[Ragnhild Andersen.]

vort land. Rentemodtagernes organisationer skal have tak, fordi de på tusinder af ældre menneskers vegne har kæmpet en stadig kamp for, at aldersgrænserne ikke skulle blive forhøjet. De har kæmpet mod den uret, som folketinget er i begreb med at begå, og de har ikke gjort det for deres egen skyld, for de er jo rentemodtagere, men fordi de ved, at mange mennesker er slidt op, allerede før de er 65 og i hvert fald, når de er 65 — og den ved nu engang bedst, hvor skoen trykker, som har den på. Jeg kan ikke se andet, end at dette er begrundelsen for, at rentemodtagerne er blevet ved med at protestere imod en forhøjelse af aldersgrænserne.

Jeg vil også gentage, hvad jeg sagde ved anden behandling om denne sag: den uret, man begår imod de ældre i vort land, er ikke alene vendt imod dem. De ældre vil man nu i kraft af de nye lovbestemmelser tvinge til at blive på arbejdsmarkedet 2 år længere end hidtil; men en sådan bestemmelse er i vore dage i mindst lige så høj grad vendt mod de unges interesser, mod de unge årgange, der i disse år søger ud på arbejdspladserne, ud på arbejdsmarkedet, hvor de har de største vanskeligheder ved at finde plads, finde beskæftigelse.

Det har ikke været og det er ikke nødvendigt at forhøje aldersgrænserne, sådan som man påstår det. Når man gør det, er det for at spare penge; men det er en dårlig måde at spare penge på at lade de ældre mellem 65 og 67 år være med til at betale til en folkepension, der jo efter lovforslaget skal ydes ikke alene de dårligststillede, men også de bedrestillede, omend ikke af samme størrelse. Mit parti vil langt foretrække at spare penge andre steder. Som jeg også gjorde gældende ved anden behandling, ville vi foretrække at gå bort fra de store ventetillæg fremfor at forringe aldersgrænserne. Vi ville foretrække ikke at give velhaverne pension fremfor at forhøje aldersgrænserne.

Skulle det ikke lykkes os at få regeringen og folketinget til i dag at indse, at 65 og 60 års aldersgrænserne bør bevares, vil jeg her fra talerstolen sige: befolkningen og de ældre i vort land kan være forvisset om, at kommunisterne vil vende tilbage til dette spørgsmål. Det vil vi, fordi masser af ældre

arbejdere, mænd og kvinder, de, der slider hårdst, er slidt op, når de når denne alder.

Det gøres gældende, at dispensationsbestemmelsen stadig går ned til de 60 år. Det er rigtigt; men dispensationsbestemmelsen er ikke på nogen måde lempet i det lovforslag, der nu gennemføres, således som det faktisk blev forudsat af det socialdemokratiske parti; ja, det blev sagt af dets repræsentanter, da partiet selv stillede forslag om at forhøje aldersgrænserne, at forudsætningen måtte være en lempelse af dispensationsbestemmelsen. Noget sådant er ikke sket, og derfor må vi, så indtrængende vi kan, opfordre til at stemme for bevarelse af de nugældende aldersgrænser ved at stemme for vort ændringsforslag nr. 1.

Det andet ændringsforslag, vi stiller, går ud på, at zonegrænserne ophæves fuldtud, så at folkepensionen, når den gennemføres, bliver ens i hele landet for alle mindrebedidlede. Vi har kæmpet herfor i en lang række år og har, siden alle partier i 1953 ved valgene vendte sig imod zonegrænserne — og det gjorde alle partier ved valgene — stillet forslag i det høje ting om at få dem afskaffet. Visse indrømmelser er der givet — det skal ikke være usagt — men det er ikke tilstrækkeligt. Pensionen til ægtepar vil ifølge det forslag, som udvalget indstiller til vedtagelse, fra 1. oktober 1957 være 660 kr. mindre i landkommunerne, end den er i København, og det kan ikke være retfærdigt. Prisniveauet er ikke så forskelligt i land og by, at det kan berettigede, at rentemodtagerne i landkommunerne skal have 660 kr. mindre i pension. I dag oplever vi, at man indstiller til vedtagelse i det høje ting en folkepension til velhavere, men vel at mærke uden zonegrænser. Den sum på 1 020 kr., som udbetales til bedrebedidlede, vil være uforandret, uanset hvor i landet de bor; og uanset hvor stor indtægt og formue de har, udbetales denne sum fra det 67. år. Det vil føles af mange, ja, jeg tør sige af det store flertal i befolkningen, som en uret, at zonegrænserne fortsat bevares for de mindrebedidlede, medens de bedrebediledes folkepension skal være ens i hele landet. Jeg appellerer til tinget om at stemme for vort ændringsforslag nr. 2, der går ud på, at tåksterne for folkepensionen i landkommunerne og købstæderne med det samme hæves op til samme niveau som i

[Ragnhild Andersen.]

hovedstaden. Skulle dette forslag blive forkastet, kan jeg love for, at det vil være et spørgsmål, som kommunisterne vil blive ved med at vende tilbage til; vi vil fremsætte forslag herom her i tinget, indtil zonegrænserne er fuldt ophævet og forskelsbehandlingen afskaffet.

I vort tredie ændringsforslag foreslår vi bortfald af § 65 A, altså bortfald af den ekstra folkepensionsskat, som efter dette lovforslag vil komme til at hvile på hele befolkningen. Befolkningen har efter vor opfattelse rigeligt med skattebyrder i forvejen. For masser af arbejdere og småkårsfolk, for masser af forsørgere vil det blive en svær belastning at skulle betale 1 pct. af den skattepligtige indkomst til staten, en ekstraskat, som nu lægges på toppen af den øvrige beskatning, på toppen af de mange prisstigninger på forbrugsvarer og livsfornödenheder.

Penge til folkepensionen kan tages andre steder fra. Der vil være langt mere mening i, som kommunisterne gang på gang har givet udtryk for herinde, at det pålægges arbejdsgiverne at svare et passende bidrag til sikring af deres arbejders alderdom. Finansministeren efterlyser af og til forslag, som kan lette finansieringen af store lovforslag som dette forslag om folkepension. Så meget mere forbavsende er det, at hverken regeringspartiet eller finansministeren har villet indse det urimelige i, at de private arbejdsgivere, hvad angår sikring af deres arbejders alderdom, år efter år er fuldkommen fritaget for pligter. Når man anerkender, og det gør man jo, at staten og kommunerne dør, hvor de er arbejdsgivere, har pligt til at sørge for deres arbejdere i alderdommen, hvorfor skal så arbejdsgivere i de private erhverv fortsat være fredet i klasse A? Vi har gang på gang henledt opmærksomheden på, at det er muligt at få bidrag ind, hvilket jo var rimeligt, fra arbejdsgivere i de private erhverv. Vi har kunnet oplyse, via folkepensionskommissionens beregninger, at blot 1 pct. i skat af den udbetalte arbejds løn ville betyde 120 mill. kr. om året.

På arbejdspladser, i fagforeninger og på store faglige kongresser har man øjnene åbne for dette spørgsmål, men det ser ud, som om regeringen i denne sag enten ikke

vil se eller sætter kikkerten for det blinde øje. Den foretrækker at beskatte hele befolkningen, herunder også arbejderklassen, på hvem skattebyrden hviler hårdest. Vi kan ikke godkende dette, ligesom vi fortsat mener, at de besparelser på militærbudgettet, man har fundet frem til, er altfor utilstrækkelige. Der kan og må spares meget mere på det svulmende militærbudget end de 50 mill. kr., som man har fundet frem til. En nedskæring her vil gøre det muligt at undgå denne folkepensionsskat.

Dertil kommer, som mit parti tidligere har gjort opmærksom på, at vi har et overskud på statsbudgettet på ca. 400 mill. kr., så man kan sige, der er penge nok til, at vi kan gå i gang med folkepensionen uden denne store skatteforhøjelse. Vi opfordrer altså til, at man forkaster § 65 A med dens forslag om skatteforhøjelse.

Så indtrængende, som jeg kan, opfordrer jeg tingets medlemmer til at stemme for disse vore ændringsforslag. De vil gøre loven betydelig bedre, end den er.

Om de ændringsforslag, som det ærede medlem hr. Søren Olesen har stillet, skal jeg sige følgende. Forslaget om at ophæve zonegrænserne er jo det samme som det af mit parti stillede forslag, og det stemmer vi naturligvis for. Ligesom mit partis ændringsforslag ved lovforslagets anden behandling, ændringsforslag, som desværre blev forkastet, udtrykker det vort synspunkt, og det er jo rart, at flere end vi har den opfattelse, at zonegrænserne bør afskaffes nu. Ved lovforslagets anden behandling stemte da også såvel mit parti som retsforbundet for det af mit parti stillede ændringsforslag om ophævelse af zonegrænserne.

Ændringsforslaget, som går ud på kun at give pension i henhold til § 39, stk. 1, altså at undlade at gennemføre den ikke indtægtsregulerede folkepension, stillede mit parti allerede ved lovforslagets anden behandling. Retsforbundet var vel ikke fuldt opmærksom herpå ved den lejlighed, idet man undlod at stemme. Når partiet i dag selv har stillet dette ændringsforslag om ikke at gennemføre folkepension til de bedstbemidlede i denne omgang, så vil vi stemme derfor, ikke fordi vi mener, man ikke kan finde frem til en sådan hele befolkningen omfattende folkepension, men fordi det fortsat er vor opfattelse, som vi gav udtryk

[Ragnhild Andersen.]

for ved lovforslagets anden behandling, at det vil være mest forsvarligt først at løse spørgsmålet om en betryggende pension til de dårligst stillede i den nærmeste periode for så bagefter, når det er løst, at gå over til en udvidelse af folkepensionen til alle.

Vi vil altså stemme for det ændringsforslag, som svarer til det, vi fik forkastet ved anden behandling. At vi ikke selv har stillet dette ændringsforslag i dag, er, som jeg allerede har givet udtryk for, ikke ensbetydende med, at vi har ændret opfattelse, men vi vil sætte vore kræfter ind på at få de værste urimeligheder ud af loven i dag. Det er derfor, jeg så indtrængende, jeg kan, endnu en gang vil appellere til tingets medlemmer om ikke at følge udvalgets indstilling på de tre områder, hvor vi stiller ændringsforslag, men udfra alt det, som rentemodtagerne og andre i befolkningen har givet udtryk for, stemmer for at bevare de nugældende aldersgrænser, at ophæve zonegrænserne og at vende sig imod den foreslåede folkepensionsskat.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale mit partis ændringsforslag til vedtagelse.

Søren Olesen: I det forslag om ændringer i lov om folkeforsikring og indførelse af folkepension, som nu er til tredje behandling, findes der betydelige afsnit, som retsforbundets repræsentanter her i tinget ikke kan godkende. Jeg har derfor på min gruppes vegne stillet en del ændringsforslag, der især drejer sig om to forhold.

Den ene gruppe ændringsforslag går ud på, at den indtægtsregulerede folkepension bliver ens i hele landet uanset bopæl. Det vil sige, at den nuværende inddeling i tre kommunegrupper, som er bevaret i lovforslaget, og som udvalget fremdeles opretholder i sine ændringsforslag, ophæves, således at beboerne i købstæderne og landkommunerne stilles lige med beboerne i Storkøbenhavn.

Det er mærkeligt, at man ikke kan komme bort fra denne forskelsbehandling, denne zoneinddeling, idet det tidligere er udtalt fra alle partier her i tinget, at man ville søge at komme bort derfra og gøre den aldersrente, som man hidtil har diskuteret, ens over hele landet. Når man nu gennemfører det, man kalder en større reform,

skulle det synes, at tiden netop var til at sørge for at få zonegrænserne ophævet og forskelsbehandlingen afskaffet, men det har man ikke villet.

Jeg forstår slet ikke, at man vil bevare denne urimelige forskelsbehandling af landets borgere. Når der skal betales skat, er der jo ikke tale om, at man slipper billigere ude på landet og i købstæderne, end man gør i København. Tværtimod er der nærmest en lille forskel til den anden side, idet familie- og børnefradragene jo er størst i Storkøbenhavn, således at skatteyderne i købstæderne og på landet i virkeligheden kommer til at betale noget mere, end man gør i Storkøbenhavn; det vil også gælde det 1 pct.s bidrag, som nu skal betales af indtægten til den foreslåede folkepension. Her vil beboerne i købstæderne og på landet også komme til at betale lidt mere på grund af, at de har mindre familiefradrag og børnefradrag, således som det er fastsat i skatte-loven.

Når det da nu er sådan, at man skal betale det samme, snarere lidt mere, på landet og i købstæderne, og at alle andre byrder iøvrigt er lige store, forstår jeg ikke, hvorfor det foreslås, at når det drejer sig om at få tildelt folkepension, skal denne være mindre i disse to kommunegrupper end andre steder. Det er jo en direkte tilskyndelse til at få de gamle til at flytte til byerne og til Storkøbenhavn for at få del i den højere pension, som dér kan opnås. Såvidt jeg har kunnet se, kan forskellen komme til at gå helt op til ca. 1 200 kr. for et ægtepar, når man sammenligner forholdene i Storkøbenhavn og forholdene ude i landkommunerne. Det er ikke forskellen i selve folkepensionen, som andrager så stort et beløb, men da de fradragss frie indtægter jo også kommer med ind i billedet, bliver det i virkeligheden sådan, at i den samlede indtægt, som pensionister kan opnå, kan der være en forskel på helt op i nærheden af 1 200 kr., efter som man bor i Storkøbenhavn eller man bor i en landkommune. Dette finder jeg aldeles urimeligt. Derfor foreslår vi i vort ændringsforslag nr. 3, at man afskaffer zoneinddelingen, og at man gør folkepensionens indtægtsregulerede beløb ens over hele landet og sætter det til det beløb, som efter udvalgets ændringsforslag skal gælde for Storkøbenhavns område. Derved

[Søren Olesen.]

bliver der ikke nogen tilskyndelse til at flytte ind til byerne, hverken til købstæderne eller til København, hvor der jo i forvejen er boligmangel. Og jeg vil tilføje, at skulle det blive sådan, at det blev fordelagtigt at bo i landkommunerne, ja, så ville det ikke være nogen ulykke. Tværtimod gjorde det ikke noget, om strømmen fra landet til byerne kunne vendes. Der er i hvert fald ingen grund til at tilskynde de gamle til at flytte fra deres bopæl i landkommunerne og købstæderne for at opnå en eventuel højere folkepension.

Hvorvidt folk vil bo på landet eller i byen, må den enkelte selv afgøre; men hvis man vil hævde, som nogle gør, at det er dyrere at bo i København og i købstæderne, kan man dertil sige, at det også har visse fordele og behageligheder, og det kan ikke være statens og samfundets opgave at betale disse for nogle og ikke for andre. Der henvises endvidere til, at man har undersøgelser i gang med hensyn til, hvor dyrt det er at leve i de forskellige kommunegrupper, og at man må afvente resultatet af disse undersøgelser. Jeg synes, det er mærkeligt, at det skal være så vigtigt at få dette undersøgt, idet man, hvad jeg også tidligere har påvist, ikke skattemæssigt gør en forskel her. Heller ikke når det drejer sig om tjenestemandspensioner, gør man en lignende forskel; de er ens, hvad enten man har bopæl det ene eller det andet sted i landet. Hvorfor vil man så opretholde en særstilling her, når der netop nu var lejlighed til at bryde overtvært og få dette forhold ændret, så det kom på linie med de regler, der gælder både for tjenestemændene og andre, nemlig at folk selv må bestemme, hvor de vil bo, men at de så heller ikke på grund af bopælen kan påberåbe sig ret til højere pension fra staten eller det offentlige; til gengæld skal de heller ikke straffes med mindre pension, fordi de bor i landkommuner eller i købstæder.

Vore ændringsforslag nr. 9, 10, 13 og 16 drejer sig om reguleringer, som står i forbindelse med ændringsforslag nr. 3, og ligger iøvrigt på linie hermed, idet vi samtidig foreslår de forskellige tillæg gjort ens over hele landet og altså søger at komme bort fra inddelingen i kommunegrupper. I æn-

dringsforslag nr. 2 foreslås kontingenterne reguleret på tilsvarende måde.

I overensstemmelse hermed foreslår vi i ændringsforslag nr. 11, at de fradragsfrie indtægtsbeløb bliver ens over hele landet. Vi finder det nemlig urimeligt, at man ikke, inden der sker fradrag i den indtægtsregulerede folkepension, skal have lov til at tjene det samme i købstæderne og på landet, som man har lov til at tjene i Storkøbenhavn. Der er efter vor opfattelse ingen grund til at hindre folk i at arbejde og opnå de fordele, der følger hermed; derfor bør det fradragsfrie indtægtsbeløb naturligvis også være ens for alle.

Et andet ændringsforslag, som vi anser for at være meget vigtigt, er ændringsforslag nr. 4. Her foreslår vi, at det, man kalder mindstebeløbet, falder bort, således at de, der i forvejen har en tilstrækkelig stor indtægt til at kunne leve betrygget i deres alderdom, ikke skal være berettiget til at modtage en folkepension, som den yngre del af befolkningen, der måske har samme indtægt, ja, muligvis endda en mindre indtægt, skal være med til at betale. Den nettoindtægt, man kan opnå ved arbejdsindtægt i forbindelse med den indtægtsregulerede folkepension, kan komme op på 8 400 kr. Det vil sige, at man kan have en bruttoindtægt på 10 000 kr., og det kan ikke være berettiget, at den arbejdende del af befolkningen, som har forpligtelse overfor familie, som måske skal stifte hjem og skaffe sig et arbejde, skal være med til at betale til mennesker, som måske har en lignende indtægt, ja, endda til velhavere, blot fordi de er blevet gamle. Det er let at forstå, at yngre og ældre, som har evne dertil, skal være med til at forsørge dem, der kommer i vanskeligheder, hvad enten det er på grund af sygdom eller arbejdsløshed, eller fordi de i alderdommen ikke mere har evne til at arbejde selv og derved skaffe sig en fortjeneste; men vi kan ikke finde nogen som helst mening i, at den arbejder, som har en ugeløn på 150 kr., skal have denne forholdsvis ringe ugeløn forringet, for at andre borgere, der har en lige så god indtægt, kan få deres indtægt forøget.

Der er et ord, der siger, at når stymperen giver stodderen, bliver der glæde i himlen. Må englens så ikke græde, når lovgiverne

[Søren Olesen.]

taber retfærdighedssansen og tvinger den fattige til at betale til den rige? Må vi så ikke oprøres, når vi ser, at man her stiller forslag om indførelse af et helt nyt princip, nemlig at de yngre medborgere med deres arbejde og produktion ikke alene skal forsørge dem, der trænger og har for lidt at leve af — det er rimeligt — men tillige med deres arbejde og produktion skal forøge indtægterne for dem, der har nok i forvejen, ja, måske endda har ret store formuer. Vi ser jo af de tal, som er blevet offentliggjort, at et ægtepar i København kan have en formue på op til 215 000 kr., før den indtægtsregulerede folkepension falder bort. Jeg må nok spørge: Hvad skal man med disse formuer, hvis man ikke i alderdommen skal bruge dem til at leve af? Man mener altså, at den indtægtsregulerede folkepension skal gives, selvom folk har en formue helt op i nærheden af en kvart million kroner, og når formuen kommer derover, finder man det endda rimeligt, at mindstebeløbet skal ydes.

Sig mig: Hvem er det egentlig, der har fundet på dette? Mener man, at folk kan få pengene med sig i graven? Det skulle man næsten tro, idet det nærmest synes, som om det ville være en forbrydelse at bruge nogle af pengene på de ældre dage. Mindstebeløbet på de 1 020 kr. til ægtepar er mærkkelig nok det samme over hele landet — det er sådanne forlæns og baglæns kolbøtter, man slår uden at give nogen forklaring på det.

Dette beløb er jo i virkeligheden ikke mere end til slikkeri og lommepege; det betyder meget lidt, når folk har de formuer, som her har været nævnt, eller når de kommer op på en indtægt over 10 000 kr. Ordningen er, som den her er udformet, kun en gestus, men det, som ligger bagved, — det må vi allesammen være klar over — er jo, at der engang vil blive stillet forslag om, at beløbet skal forhøjes. I socialdemokratiets skitseforslag var det tanken, at i løbet af 30 år skulle den bedrestillede del af befolkningen i lighed med den øvrige befolkning have sin folkepension hævet til ca. 5 000 kr.

Det nye princip, som man her ønsker at indføre, vil vi tage afstand fra. Gennemfører man det, så har man indført noget helt

nyt i dansk sociallovgivning, nemlig at der ikke skal tages hensyn til, hvad mennesker har behov, idet der skal tildeles alle ældre medborgere et ensartet beløb, uanset hvilke indtægter og formuer de har. Vi mener, at det i sine konsekvenser vil føre til, at man også gennemfører en socialisering, en udligning af indtægter ved arbejde og på andre områder, som hænger sammen dermed, og en sådan ændring i dansk lovgivning vil vi ikke være med til. Det vil også forhindre, at vi kan yde fornuftige beløb til dem, der trænger, for når der skal ydes til alle, bliver ethvert lille tillæg til den enkelte til så store samlede beløb, at lovgiverne vil vige tilbage for at give det, som er tilstrækkeligt til, at den dårligst stillede kan leve under betryggede kår. Vi foreslår derfor i ændringsforslag nr. 4, at man sletter dette mindstebeløb. Hvis så befolkningens kår forbedres, vil den indtægtsregulerede folkepension blive mindre, og det vil medføre mindre udgifter for det offentlige.

De andre ændringsforslag, vi har stillet, er af redaktionel art og står i forbindelse med disse to hovedændringsforslag: om ophævelse af zonegrænserne, altså ligestilling af kommunegrupperne, og om bortfald af mindstebeløbet, således at der kun ydes folkepension til dem, der har den behov, og ikke til dem, som ikke behøver den.

Jeg skal på mit partis og egne vegne anbefale medlemmerne af det høje ting at stemme for disse ændringsforslag.

Poul Møller: Vi får senere i dag lejlighed til at udtale os om forslagene i almindelighed og om den behandlingsmåde, som flertallet har valgt at underkaste denne sag. Ved denne behandling af ændringsforslagene ønsker jeg derfor blot at gøre den almindelige bemærkning, at det sikkert havde været muligt i videre omfang at tage hensyn til de indvendinger og henstillinger, der er kommet til udvalget mellem anden og tredje behandling, hvis flertallet havde imødekommet vore mange opfordringer og henstillinger om at udskyde sagens færdiggørelse til det nye folketingsår, hvilket ikke i mindste måde havde behøvet at påvirke de ikrafttrædelsesdatoer, som udvalget allerede før anden behandling, nemlig i juni måned i år, var enigt om.

Efter forliget ved anden behandling har

[Poul Møller.]

udvalget måttet arbejde på den måde, at ændringer i forhold til det, vi var enige om i juni, måtte kræve almindelig tilslutning. Dette, der er i overensstemmelse med almindelig parlamentarisk fremgangsmåde, præger selvfølgelig i nogen grad de foreliggende ændringer eller måske snarere de ændringer, der ikke er blevet stillet forslag om.

Ændringsforslag nr. 4, der giver folketingsmedlemmer, borgmestre o. lign. samme status i forhold til denne lovgivning som tjenestemændene, efterlyste jeg ved lovforslagets anden behandling, og jeg kan kun være tilfreds med den rettelse, der her har fundet sted. Jeg ville dog have foretrukket, om man i stedet havde valgt at give tjenestemændene samme stilling, som folketingets medlemmer fik ved anden behandling. Dette kunne imidlertid ikke lykkes, hvorfor vi kan stemme for dette ændringsforslag som en forbedring i forhold til forslaget usdseende ved anden behandling.

Ved ændringsforslag nr. 7 har udvalget forsøgt at tage hensyn til de indvendinger og henstillinger, der er modtaget fra nogle funktionærorganisationer og fra forsikringsbranchen. Jeg ved naturligvis særdeles vel, at disse ændringer langtfra er tilfredsstillende for dem, der har henvendt sig til udvalget. De er ikke tilfredse med det, der her er opnået, men jeg vil gerne prøve på at forklare, hvorfor det konservative folkeparti har kunnet tiltræde disse ændringer.

Efter sagens anden behandling hvilede forslaget på det princip, at alle med samme indkomst stilledes lige uden hensyn til, om indkomsten stammede fra pension, fra formue eller fra arbejde. Dette princip var et fuldstændigt brud med det hidtil gældende, hvorefter formueindkomster var stillet betydeligt ringere end andre indkomstarter. Denne tidligere meget dårlige placering af formueindtægten var selvsagt ugunstig for den opsparingsfremmende tendens, der udfra bl. a. vort synspunkt måtte præge en reform af vor alderslovgivning.

Det er nu hævdet, at forskellen, som den er i den gældende ordning, beroede på en videnskabelig undersøgelse under hensyn til det formueforbrug, som pensionsindtægten involverer. Dette skal jeg ikke bestride,

men jeg føler mig nu temmelig overbevist om, at den gældende forskel også stammer fra en i vide politiske kredse længe kendt uvilje overfor formueejere. Det er jo ingen hemmelighed, at da den nuværende lovgivning i sin tid blev skabt, så man ikke ens på begrebet formueejer. Den uvilje har bl. a. vi villet til livs, fordi vi anså det for nødvendigt, hvis opsparingen skulle fremmes. Men selv med anerkendelse af det videnskabelige synspunkt kan der dog næppe herske tvivl om, at da lovgivningsmagten bl. a. på vor egen tilskyndelse for små 3 år siden indførte en ordning, hvorved pensionsindbetalinger i modsætning til formueopsparing blev skattefri, forøgede man den da bestående forskel imellem pension og formueopsparing uden noget videnskabeligt bevis herfor.

Jeg synes, at funktionærerne har taget for lidt hensyn til dette forhold. Det forekommer mig tillige, at man har været tilbøjelig til at overse, at samtlige pensionsforsikrede bliver bedre stillet ved den nye ordning, end de har været tidligere. Efter de henvendelser, vi har fået, ville funktionærerne og forsikringsselskaberne have foretrukket, at man yderligere havde bedret fradragsreglerne for pensionisterne uden at forringe dem for andre. I det relative forhold, som man netop fra disse sider tillægger den allerstørste betydning, ville denne fremgangsmåde alligevel blive opfattet som en forringelse af andres stilling. Det kunne ikke undgås, at andre ville have opfattet en forbedring af pensionsindtægten som en forringelse af deres egen udfra den betragtning, som pensionisterne selv har fremført om en forbedring af formueejernes stilling som en forringelse af pensionsindtægterne.

I udvalget var vi imidlertid enige om, at man ikke billigvis kunne stille pensionsindtægter bedre end arbejdsindkomster, og skulle begge disse grupper have det bedre, end de fik det ved anden behandling i forhold til formueindtægter, ville ordningens omkostninger yderligere være svulmet op. Logisk set var der derfor kun den udvej tilbage: at trykke formueindtægterne noget ned i forhold til deres placering ved anden behandling. Det er dette, der er sket, uden at forholdet på nogen måde er forringet for formuer op til omkring 75 000 kr., der alle

[Poul Møller.]

kan få fuld folkepension. Ved en formue på 215 000 kr. kommer de pågældende ned på folkepensionens mindstebeløb. Trods dette ændringsforslag er der i forhold til den bestående tilstand skabt en absolut og meget væsentlig forbedring for formueindtægterne såvel som for andre indkomstarter.

I de allersidste dage, siden udvalgets sidste møde har været afholdt, er det atter blevet fremført, at pensionens stilling, selv efter den foreslåede ændring, er så ringe i forhold til formueindtægten, at det må medføre en overgang til kapitalforsikringer eller til almindelig formueopsparing. Dette mener man det muligt at finde frem til ved aktuarmæssigt prægede beregninger. Jeg vil meget advare imod den slags beregninger. De mennesker, der hidtil har foretrukket pensionsforsikring for kapitalopsparing, har gode grunde til at fortsætte hermed. For det første bevarer de de skattefri indbetalinger, for det andet sikrer de sig i alle tilfælde et større beløb i folkepension, end de nu kan få i aldersrente, for det tredje vil ved invaliditet eller død inden opsparingsperiodens udløb de selv eller deres enke få en forsørgelse, som formueopsparing ikke kan sikre dem, og endelig for det fjerde vil de ved et liv, der er længere end aktuarernes middellevetid, få en gevinst af pensionsforsikring i sammenligning med kapitalopsparing.

Dette er nogle enkelte kendsgerninger; jeg er overbevist om, at forsikringsselskaberne selv, når denne lov er vedtaget, finder ud af mange flere salgsargumenter, end jeg har fantasi til.

Efter min opfattelse kan funktionærerne derfor, om ikke være tilfredse — for hvem er i det hele taget tilfreds? — så dog akkviescere ved det resultat, de har opnået som følge af deres henvendelse til udvalget.

Ved ændringsforslag nr. 10 fastslås det, at statens værdisikringstillæg til den konjunkturfaste opsparring ikke skal tages med i beregningen af den indtægt, der kan oppebæres ved siden af folkepensionen. Dette er vi naturligvis tilfredse med; det modsatte ville jo også give et urimeligt resultat, i hvert fald hvor indtægten er større end det fradragsfrie beløb og mindre end det beløb, der er grænsen for folke-

pensionens mindstebeløb, nemlig de intervaller, hvor folkepensionen nedtrappes med 84 og 96 pct. for visse indkomstrin, og da ville indekstillaeggets værdi ganske forsvinde.

Ændringsforslag nr. 13 er resultatet af de forhandlinger, der er ført om den konjunktursikrede aldersopsparing. Der har stået i enkelte blade efter anden behandling af forslaget om den konjunktursikrede aldersopsparing, at ordførerne gav afkald på at forklare indholdet af den ændring, man havde foretaget, fordi det var for indviklet. Når jeg gav afkald på forklaring, var det bl. a., fordi de ændringsforslag, der har med sagen at gøre, er stillet i dag til folkepensionsforslaget og ikke til det lovforslag, vi havde til anden behandling forleden. Efter finansministerens oprindelige forslag skulle den samlede ydelse, d. v. s. egen opsparring + tillægsopsparing + værdisikringstillæg, lægges til grund ved den reduktion af folkepensionen, ministeren foreslog i forbindelse med opsparingsordningen. Som det fremgår af ændringsforslaget, er det nu kun forskellen imellem tegningsbeløbet, d. v. s. grundbeløbet, og det faktisk udbetalte, der lægges til grund ved beregningen. Det er 35 pct. af dette forskelsbeløb, folkepensionen reduceres med.

Har man tegnet 2 000 kr., men modtager 4 000 kr., var reduktionen i folkepensionen tidligere højst 35 pct. af 4 000 kr. eller 1 400 kr. Efter ændringsforslaget udgør reduktionen i det samme eksempel højst 35 pct. af 2 000 kr. eller 700 kr., dog med den modifikation, at nedsættelsen aldrig kan udgøre mere end det beløb, hvormed mindstebeløbet er steget, siden den pågældende sparer indgik sin kontrakt med bank, sparekasse eller forsikringsselskab. Såfremt mindstebeløbet i det nævnte eksempel i den pågældende opsparingsperiode kun er steget med 500 kr., reduceres folkepensionen altså ikke med 700 kr., men kun med 500 kr.

Som jeg tidligere har nævnt, er den konservative folketingsgruppe tilfreds med denne ændring.

Jeg har ingen bemærkninger at gøre til de øvrige ændringsforslag, der i det store og hele er af teknisk eller redaktionel karakter.

Da jeg må anse ændringerne for forbedringer i forhold til lovforslaget, som det

[Poul Møller.]

så ud ved anden behandling, kan jeg anbefale tingets medlemmer at stemme for disse udvalgets ændringsforslag.

Jeg har kun en bemærkning at gøre til retsforbundets ændringsforslag. I det forslag, som venstre og vi i april forelagde folketingsudvalget, var der ikke tale om udbetaling af mindstebeløb til alle. Det konservative folkeparti kan derfor selvsagt sympatisere med retsforbundets ændringsforslag om ikke at udbetale mindstebeløb til alle; men da vi allerede ved anden behandling måtte stemme for mindstebeløbet, fordi vi under forhandlingen om den samlede ordning havde opnået forbedrede bestemmelse på andre områder, og da vi mener at have modtaget betydelige indremmelser under hele sagens behandling — hvad jeg skal vende tilbage til ved de afsluttende bemærkninger senere på dagen — står vi ved vor afstemning ved anden behandling og kan ikke stemme for retsforbundets ændringsforslag, ligesom jeg må anbefale at stemme imod de kommunistiske ændringsforslag.

Lorentzen: Da jeg har opfattet aftalen mellem partierne således, at vi skulle nøjes med i denne omgang at henholde os til udvalgets ærede ordførers tale angående de ændringsforslag, der er tiltrådt af de 4 partier, skal jeg afholde mig fra at kommentere ændringsforslagene og nøjes med at sige, at mit parti vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling og vil stemme imod de ændringsforslag, der er stillet fra kommunistisk side og af retsforbundet. Der er i og for sig meget i de ændringsforslag, som det ærede medlem hr. Søren Olesen har stillet, der har vor sympati, men det er måske lidt for durkdrevent, når man ikke har siddet i udvalget, så at tage nogle enkelte ting ud af sammenhængen. Hvad særlig zonegrænserne angår, kan det måske have interesse, at jeg giver den oplysning, at vi i sin tid har bedt statistisk departement foretage en beregning over, om der er grund til at

opretholde inddelingen i tre kommune-grupper. Iøvrigt tager forslaget jo i høj grad hensyn til tanken om en udjævning, idet beløbene i § 65 er fastsat til 400, 500 og 600 kr.

Socialministeren (Strøm): Efter den omhyggelige gennemgang af ændringsforslagene, som udvalgets ordfører, det ærede medlem hr. Bundvad, og de ærede medlemmer hr. Poul Møller og hr. Lorentzen har foretaget, finder jeg ikke anledning til at knytte særlige kommentarer til de ændringsforslag, jeg har stillet, men jeg vil gerne takke udvalget for dets tilslutning til ændringsforslagene.

De ændringsforslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Søren Olesen og af det ærede medlem fru Ragnhild Andersen m. fl., skal jeg henstille til ærede medlemmer at stemme imod.

Det ærede medlem fru Ragnhild Andersen spurgte, om vi var villige til at forhøje rådighedsbeløbet i den kommende tid. Det, der er foreslået, betyder, at kommunerne også frem i tiden har et beløb til rådighed, som de hidtil har haft det; det vil jeg gerne oplyse.

Hvad angår fradragsreglerne, som det ærede medlem syntes var indviklede, kan det måske se sådan ud, men jeg tror, det vil være meget vanskeligt at stille regler op i selve loven, der dækker alle de mange områder, der er tale om. Derfor min bemærkning til det ærede medlem, mens hun talte, om, at der udarbejdes tabeller. Disse tabeller føres à jour, hver gang pristallet gør det nødvendigt, og det er lige så let at få disse tabeller, som det er at få lovene.

Med hensyn til zonegrænserne må jeg måske gøre en bemærkning udover dem, det ærede medlem hr. Lorentzen gjorde. Ved anden behandling gjorde jeg nærmere rede for taksterne i grupperne I, II og III. Før var det således, at når renten i gruppe I sattes lig 100, var den i gruppe II 83 og i gruppe III 65. Ved gennemførelsen af dette lovforslag om en almindelig folkepensione-

[Socialministeren.]

ring bliver forholdet mellem beløbene følgende: for kommunegruppe I 100, for kommunegruppe II 95,5 og for kommunegruppe III 87,5.

Man vil således se, at ved det lovforslag, der nu skal vedtages, er der i forbindelse med det, der er gennemført gennem årene, sket en tilnærmelse mellem kommunegrupperne. Til oplysning for det ærede medlem hr. Søren Olesen tjener, at dette med kommunegrupper ikke er noget, der er opstået fornylig; det har eksisteret næsten siden tidernes morgen, og nu er det altså statistisk departements oplysninger, der bliver afgørende for, hvordan det høje ting vil stille sig.

Både det ærede medlem fru Ragnhild Andersen og det ærede medlem hr. Søren Olesen har jo været medlemmer af folkeforsikringskommissionen, men det, de nu har stillet ændringsforslag om, lykkedes det dem ikke at skaffe flertal eller gehør for efter 7 års arbejde i kommissionen. Hvis jeg skulle have et resultat ud af kommissionsarbejdet, måtte jeg se praktisk på de forskellige spørgsmål, og det er derfor et praktisk lovforslag, der er fremkommet efter forhandling med de forskellige partier. Derfor henstiller jeg til både det ærede medlem hr. Søren Olesen og det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, som sikkert til syvende og sidst alligevel stemmer for lovforslaget her ved tredje behandling, at de også stemmer for de ændringsforslag, der er stillet i tillægsbetænkningen, udfraden betragtning, at denne lovgivning giver de nuværende aldersrentemodtagere betydelige fordele.

Ragnhild Andersen: Da jeg for et øjeblik siden stillede et spørgsmål til den højtærede socialminister om rådighedsbeløbet, gjorde jeg det i den form, at jeg spurgte ministeren, om han og måske også de udvalgsberettigede partier ville være villige til at forhøje rådighedsbeløbet i den efterfølgende periode til 5 pct., forsåvidt kommunerne skulle få mindre pr. rentemodtager i rådighedsbeløb efter 4½ pct.-reglen, end de vil få nu efter 5 pct.-reglen. Hvorfor? Fordi — det kan den højtærede socialminister ikke være ukendt med — mange af vore ældre i dag spørger: Hvordan bliver

det efter den nye lov? De ved vel, at visse af de indtægter, de i dag kan regne med, henhører til personlige tillæg, som kun fås i kraft af rådighedsbeløbet. Skulle det ske, at rådighedsbeløbet, som kommunerne har til anvendelse, bliver mindre fremover, vil det altså sige, at den forbedring, de 400, 500 og 600 kr., som gennemførelsen af dette folkepensionsforslag skulle give rentemodtagerne, vil blive mindre, end tanken er. Derfor mit spørgsmål om, hvorvidt man vil være med til at forhøje rådighedsbeløbet, hvis kommunerne får færre penge til rådighed.

Angående zonegrænserne siger den højtærede socialminister, at der er sket en forbedring. Ja, jeg ved vel, at der er sket en forbedring i forhold til gældende lov derved, at rentemodtagerne i landkommunerne får 600 kr., i købstæderne 500 kr. og i hovedstaden 400 kr. Tilbage bliver det faktum, at den folkepension, man giver til de bedst stillede, ca. 1 000 kr., bliver ens i hele landet, og derved bliver der et misforhold mellem folkepensionen til de bedst stillede og til de dårligst stillede. Det kan man ikke bortforklare. Derfor havde jeg foretrukket, at den højtærede socialminister i dag havde sagt: vi vil også i fremtiden sætte vore kræfter ind på at få zonegrænserne ophævet helt — fremfor at forsvare dem. Vi kommunister og flere med os mener, at disse zonegrænser bør bortfalde nu også under hensyn til folkepensionen til de mest bemidlede og under hensyn til, som det blev sagt af det ærede medlem hr. Søren Olesen, at tjenestemænd og andre pensionister har ens pension i hele landet.

Så siger den højtærede socialminister til mig og til den ærede ordfører for retsforbundet, at vi efter 7 års forløb ikke har kunnet få tilslutning til vore synspunkter i kommissionen, og derfor synes den højtærede minister, at vi skal trække forslagene tilbage. Nej, højtærede socialminister, man må bestræbe sig for at få de rigtige synspunkter igennem, og alene situationen her i folketinget i dag beviser for os og for hele befolkningen, at de synspunkter, vi har gjort gældende i kommissionen, udenfor kommissionen og i folketinget, ikke alene har vundet gehør i befolkningen, men også i høj grad her i folketinget.

Om et øjeblik skal der stemmes om pen-

[Ragnhild Andersen.]

sion til de bedst stillede. Hvad er der sagt herom fra denne talerstol i dag? Kommunisterne har sagt, at de mener, at den skulle vente, indtil man har sikret de dårligst stillede en betryggende folkepension. Hvad er der sagt fra retsforbundet? Retsforbundet foreslår ligesom kommunisterne, at den venter. Hvad er der sagt af det konservative folkeparti? De havde foretrukket, at denne pension til de bedst stillede ventede. Hvad er der sagt fra det socialdemokratiske parti? Ja, der er jo ved forskellige lejligheder sagt: vi kan ikke komme igennem med forslagene til de dårligst stillede uden at give pension til de bedst stillede, fordi det radikale parti har insisteret på, at alle i befolkningen skulle have folkepension. Det er de faktiske kendsgerninger. Jeg føler mig sikker på, at store kredse indenfor det socialdemokratiske parti ikke vil være glade for, at der ved denne lov gennemføres en pension til de bedst stillede og derfor faktisk en mindre del af det lovede til de mindrebemidlede, idet man jo er gået væk fra de 900 kr. til folkepension og ned på 400, 500 og 600 kr. Det er udtryk for, at der også i det høje ting er flertal for noget andet end det, som i dag vil blive gennemført. Forhandling skal der til, forhandlingsvilje og forhandlingsevne, ikke blot fra mit parti, men også fra regeringspartiet, hvis man vil have sine synspunkter til at slå igennem. De har haft mulighed for at få et andet folkepensionsforslag igennem end det, der kommer ud af det i dag. Den er ikke blevet udnyttet på trods af, at jeg føler mig overbevist om, at mange i den højtærede socialministers parti ville have været gladere, om vi havde fået større forbedringer til de dårligst stillede og havde ventet med pension til de bedst stillede.

Søren Olesen: De ærede ordførere for venstre og de konservative har givet udtryk for, at de sympatiserer med det ændringsforslag, som jeg har stillet om at slette mindstebeløbet, og også tildels med mit ændringsforslag om ophævelse af zonegrænserne, således at folkepensionen kunne blive ens over hele landet. Man undskylder sig med, at der ikke kunne opnås forlig om dette, men så synes jeg, det havde været

rimeligere, om man havde ladet være at gå ind i dette forlig.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at man fra konservativ side havde opnået visse forbedringer, som gjorde, at man havde frafaldet sit første standpunkt, og blandt disse forbedringer var, at man havde forbedret lovforslaget for formueejernes vedkommende. Ja, det er netop det, jeg mener der ingen grund var til. Jeg synes, at de to partier skulle have gjort en indsats for at få disse to forhold rettet, når man nu er enig med os i, at det var det rigtige, men det kan jo nås endnu ved at stemme for vore ændringsforslag.

Den højtærede socialminister gjorde opmærksom på de undersøgelser, som statistisk departement er i færd med at foretage, og jeg nævnte også i mit første indlæg, at jeg var vidende om, at man bruger det som undskyldning for ikke at gøre pensionen ens over hele landet. Jeg mener ikke, der er nogen som helst grund til at afvente disse undersøgelser, for når man ikke tager hensyn til dem på andre områder, f. eks. når det drejer sig om tjenestemandspensioner, så kan jeg ikke se, der er nogen grund til det her — og hvorfor skal mindstebeløbet ikke reguleres i samme forhold? Det vil man yde ens over hele landet. Jeg mener, at man netop nu burde have taget skridtet. Selvom nu disse undersøgelser viser en lignende forskel i leveomkostninger som den, der er nævnt her i dag, nemlig et indekstal på 100 i Storkøbenhavn og 95,5 og 87,5 i de to andre kommune-grupper, så kan det vel ikke være meningen, at man ud i fremtiden vil opretholde hele dette indviklede beregningsgrundlag, for det er jo klart, at hvis vi holdt os til den ene takst, blev alle beregningerne meget enklere og lettere at overse, og det ville komme til at gælde de fradragsfri indtægtsbeløb og alle de andre ting, der her er tale om, og som gør det hele umådelig indviklet. Hvis man, som den højtærede minister sagde, skal se praktisk på det, bør man netop forenkle beregningen ved at gøre den ens over hele landet. Hvorfor er man dog så bange for, om de mennesker, der bor i landkommunerne eller købstæderne, og som har længere afstande til de forskellige goder, skulle nyde en ubetydelig fordel? Jeg forstår slet ikke den tankegang, at det

[Søren Olesen.]

gælder om, at de i hvert fald ikke får 5 øre mere, end der kan tilkomme dem, medens man samtidig bevilger 60 mill. kr. om året til dem, der ikke trænger til det. Det er dér, jeg synes hele skævheden kommer frem, og det er derfor, vi har stillet vore ændringsforslag. Jeg henstiller til ærede medlemmer at stemme for vore ændringsforslag.

Svend Jørgensen: Jeg vil ligesom den højt-ærede socialminister gøre opmærksom på, at der for tiden foregår en undersøgelse i statistisk departement angående zonegrænserne. Vi er meget interesseret i resultatet af denne undersøgelse og vil gerne have den fremskyndet mest muligt. Jeg vil på mit partis vegne anbefale ærede medlemmer at stemme imod såvel de af det kommunistiske parti som de af retsforbundet stillede ændringsforslag.

Socialministeren (Strøm): Det ærede medlem fru Ragnhild Andersen spurgte mig endnu en gang om rådighedsbeløbet, og jeg gør atter opmærksom på, at kommunerne frem i tiden vil have det samme beløb til rådighed til fordeling, som de har i dag.

Med hensyn til zonegrænserne vil jeg gerne understrege, at det ærede medlem hr. Søren Olesen selv har været medlem af folkeforsikringskommissionen og i denne har været med til at anmode om, at der blev foretaget en undersøgelse gennem det statistiske departement af leveforholdene i de tre kommunegrupper. Og hvad skulle den gøre gavn for? Skulle den ikke netop være retledende for os herinde i det tilfælde, at departementet kom til det resultat, at nu var leveforholdene forrykket sådan, at vi kunne gå videre med zonegrænsernes udligning? I det øjeblik det viser sig at være tilfældet, er det klart, at jeg vender tilbage til dette spørgsmål her i tinget.

Udvalgets ordfører (Bundvad): Det ærede medlem hr. Søren Olesen gjorde en interessant betragtning gældende vedrørende zonegrænserne, idet han kom til det resultat, at det ikke var nødvendigt, at ydelserne afpassedes efter leveomkostningerne. Hvis statistisk departements undersøgelse måtte vise, at der var forskel på leveomkost-

ningerne i kommunegrupperne, behøvede man ikke at tage hensyn til denne forskel, for det var meget mere enkelt og praktisk, at beregningen var ens over det hele uden hensyn til leveomkostningerne. Det er et principielt synspunkt, som jeg i og for sig er enig i. Får man en efterløn i form af folkepension, skal man ikke behøve at diskutere, hvor man skal bo, medens man nyder den. Men det synspunkt, der ligger til grund her, glemmer det ærede medlem hr. Søren Olesen, når han taler om den anden del af vort forslag; dér anlægger han en helt social betragtning og siger, at kun de, der trænger, må få folkepension, og derfor bør der ikke være et mindstebeløb, som alle kan få.

Det er netop forslaget hovedidé, at man efterhånden skulle gå over på den betragtning, det ærede medlem hr. Søren Olesen gjorde gældende før, at vi skulle stilles lige, at vi efterhånden skulle udvikle en folkepensionsordning, som var ens for befolkningen, men hvis man ikke vil betrede vejen over mindstebeløbet, når man det aldrig. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at man ikke kan tale og have mel i munden på een gang, for så støver det.

(Kort bemærkning).

Søren Olesen: Når jeg i sin tid i kommissionen var med til at ønske disse undersøgelser foretaget af statistisk departement, lå deri, at vi var flere, som mente, at de to laveste kommunegrupper lå for lavt i forhold til selve pristallet. Derfor anmodede jeg om det, og det blev, såvidt jeg husker, gentagne gange beklaget i kommissionen, at vi ikke fik disse oplysninger. Det forbavser mig, at de ikke er kommet endnu. Jeg ved ikke, hvornår de kommer. Det lader til, at det er meget vanskeligt at få det regnestykke til at passe.

Til udvalgets ærede ordfører (Bundvad) vil jeg sige, at når vi er enige om, at der ikke bør være forskel, så burde der i det mindste fra den ærede ordførers side være gjort et arbejde for at få dette gennemført. Når der ikke er nogen forskel på tjenestemandspensioner, kan jeg heller ikke se det berettigede i, at der skal være det her.

Den ærede ordfører ville skyde mig i skoene, at jeg går ind for ensartethed uanset indtægt. Nej, mit standpunkt er, at man

[Søren Olesen.]

sætter en grænse ved almindelig arbejdsindtægt og lægger loft over dær. Når de ældre medborgere kommer på linie med yngre medborgere, hvad angår en almindelig indtægt, kan jeg ikke gå længere. Det er ikke min mening, at vi skulle nå frem til, at alle borgere i landet skulle have folkepension, uanset at de havde nok at leve af i forvejen.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Man foretog derpå afstemning over de til forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring (vedrørende indførelse af folkepension, ændringer af fradragsreglerne for beregning af folkepension og invalidepension og forhøjelse af pensionernes grundbeløb) stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 1 udenfor tillægsbetænkningen af *Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen* (se sp. 5877) *forkastedes* med 131 stemmer mod 7.

Ændringsforslag nr. 2 udenfor tillægsbetænkningen af samme forslagsstillere (se sp. 5877) *forkastedes* med 125 stemmer mod 13.

Ændringsforslag nr. 3 udenfor tillægsbetænkningen af samme forslagsstillere (se sp. 5878) *forkastedes* med 131 stemmer mod 7.

Ændringsforslag nr. 3 udenfor tillægsbetænkningen af *Søren Olesen* (se sp. 5878) *forkastedes* med 122 stemmer mod 13; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 udenfor tillægsbetænkningen af samme forslagsstiller (se sp. 5878) *forkastedes* med 120 stemmer mod 15; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 og 5—17 udenfor tillægsbetænkningen af samme forslagsstiller (se sp. 5878) betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslagene nr. 3 og 4.

Ændringsforslagene nr. 1—14 i tillægsbetænkningen *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15 i tillægsbetænkningen *vedtoges* med 129 stemmer mod 7; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 16—21 i tillægsbetænkningen *vedtoges* uden afstemning.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen.

Folketingsmand Tholstrup har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er det af frygt for sovjetisk kidnapping, når folk fra østlige diktaturlande, som søger friheden i Danmark, sættes i vestre fængsel?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i dag, hvis der bliver lejlighed dertil i denne samling.

Folketingets næste møde afholdes i dag, onsdag den 26. september, kl. 13³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om byggeri med offentlig støtte [af Kirsten Gloerfelt-Tarp m. fl.].

3) *Fortsættelse af tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Vedrørende indførelse af folkepension, ændringer af fradragsreglerne for beregning af folkepension og invalidepension og forhøjelse af pensionernes grundbeløb).

4) *Fortsættelse af tredje behandling af:*

Forslag til lov om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersdomsopsparring.

[Formanden.]

5) *Fortsættelse af tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enker m. v.).

Mødet hævet kl. 12⁵.

131. møde.

Onsdag den 26. september kl. 13³⁰.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Paabøl* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren redegøre for motive- ringen for, at der af vejfondens midler har kunnet gives tilskud til nedrivningen af Østifternes Kreditforening?“

Paabøl: Efter at dagbladet „Politiken“ for nogen tid siden fremdrog sagen, har spørgsmålet om nedrivningen af Østifternes Kreditforenings ejendom været genstand for en indgående drøftelse i pressen og vakt en levende interesse i offentligheden, ligesom sagen har været fremdraget i finansudvalget. Det er forståeligt, når man betænker de meget betydelige værdier, som går til spilde ved nedrivningen af denne smukke og værdifulde bygning. Hvad der især har vakt opmærksomhed, er den omstændighed, at Københavns kommune har kunnet opnå et betydeligt tilskud af vejfondens midler til nedrivningen, et tilskud, som dækker den allervæsentligste del af omkostningerne. Det rejser det spørgsmål, om man fra Københavns kommunalbestyrelses side nu også har foretaget en tilstrækkelig indgående overvejelse af de andre muligheder for en løsning af de foreliggende trafikproblemer end denne uhyre kostbare linealløsning med nedrivning af Østifternes

Kreditforenings bygning. Som mindre kostbare løsninger kunne man tænke sig en ruining af bygningen eller omlægning af trafikken.

Jeg har ment det rigtigt at bede den højtærede minister for offentlige arbejder redegøre for denne sags forhistorie, for at offentligheden kan få et klart billede af sagen. På grund af de store værdier, der står på spil, har sagen i sig selv en ret betydelig interesse, men den rejser også et spørgsmål af mere principiel rækkevidde, nemlig om anvendelse af vejfondens midler. Når kommunerne kan opnå 85 pct.s refusion af omkostningerne, tilskynder det dem jo ikke til at vise sparsommelighed, og det må befyrgtes, at kommunerne ofte vil foretrække en dyr løsning, som måske oven i købet på grund af statens refusion vil være billigere for kommunen. Der kan være grund til at tage hele dette spørgsmål op til en mere principiel drøftelse, og det har derfor betydelig interesse at høre, hvad den højtærede minister kan oplyse i denne sag.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Når det ærede medlem beder mig om at give en motivering for, at der af vejfondens midler er givet tilskud til nedrivning af Østifternes Kreditforenings ejendom, kunne det være fristende at henvise det ærede medlem til at søge disse oplysninger hos den trafikminister, som har givet tilsagn om tilskud til nedrivningen. Dette skete nemlig i maj måned 1953, da vi havde en venstre-konservativ regering.

Da spørgsmålet imidlertid er stillet til mig, skal jeg oplyse, at vejfondens midler, som det måske er det ærede medlem bekendt, stilles til rådighed til fordeling mellem kommunerne til gennemførelse af vejarbejde, der er af betydning for vejnettet som helhed. For at et vejarbejde kan få andel i vejfondens midler, er det normalt en betingelse, at der foretages en udvidelse af gaden eller vejen, og dette medfører, at der blandt de udgifter, i forhold til hvilke vejfondstilskud ydes, indgår udgifter til arealerhvervelse. Det forekommer meget ofte, at det er nødvendigt for et vejarbejdes forsvarlige udførelse at erhverve bygninger til hel eller delvis nedrivning.

Da H. C. Andersens Boulevard i København indgår som et led i en vigtig trafik-